

Zaaknummer: 00001172998
Onderwerp: Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Gemeenschappelijke Inkoop Sociaal Domein Regio Alkmaar
Datum raadsvergadering: 9 december 2025
Portefeuillehouder: G.J. Rep
Programma: 6. Sociaal domein

Publiekssamenvatting

In het kader van robuustere samenwerking verplicht het Rijk gemeenten hun Regionale Samenwerking voor Inkoop en Contractmanagement Jeugd vorm te geven in een variant van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Voor de regio Alkmaar wordt ingezet op de lichtste vorm, een (beleidsarme) bedrijfsvoeringsorganisatie. Het doel van het voorliggend besluit is om te komen tot de bedrijfsvoeringsorganisatie Gemeenschappelijke Inkoop Sociaal Domein Regio Alkmaar, kortweg: GISD Regio Alkmaar. De GISD voert voor de gemeenten Alkmaar, Dijk en Waard, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo taken uit op het terrein van inkoop en contractmanagement van Jeugdhulp, Wet maatschappelijke ondersteuning en Vervoer binnen het sociaal domein.

De zienswijzeprocedure is afgerond; geen van de gemeenteraden heeft een zienswijze ingediend over de concept-Gemeenschappelijke regeling GISD Regio Alkmaar. De definitieve regeling ligt nu ter besluitvorming voor. Dit is de laatste formele stap in het besluitvormingsproces. Na verkregen toestemming kunnen de colleges overgaan tot het treffen van de Bedrijfsvoeringsorganisatie GISD Regio Alkmaar, waarmee de samenwerking juridisch wordt geborgd.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:
het college toestemming te verlenen tot het treffen van de regeling GISD (Gemeenschappelijke Inkoop Sociaal Domein) Regio Alkmaar

Inleiding

De regio Alkmaar werkt op het gebied van inkoop van Jeugdhulp, Wmo en Vervoer samen via een lichte netwerksamenwerking in Netwerk Organisatie Regio Alkmaar (NORA). Binnen dit netwerk vindt samenwerking plaats op de inkoop en contractmanagement. Daarnaast wordt er ook beleidsmatig intensief samengewerkt.

De bevoegdheden voor deze taken liggen bij de afzonderlijke colleges en gemeenteraden. Uit ervaring blijkt dat de huidige manier van samenwerken - op basis van een overeenkomst zonder degelijke juridische basis - niet optimaal is.

De huidige organisatievorm vereist veel bestuurlijke afstemming en overleg. Dit zorgt voor bestuurlijke drukte, waardoor er minder tijd is voor het echte bestuurlijke gesprek. Voor de inkoop van Jeugdhulp heeft het Ministerie van VWS in 2023 aan gemeenten gevraagd om hun samenwerkingsverbanden "robuust" te maken. Dit heeft inmiddels een wettelijke

grondslag gekregen in de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, die op 7 oktober 2025 door de Eerste Kamer is aangenomen. Gemeenten moeten daarvoor één van de varianten binnen de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) gebruiken.

De urgentie om tot een steviger samenwerkingsvorm te komen, is in een bestuurlijke conferentie in oktober 2023 door de betrokken bestuurders van de zes gemeenten onderschreven en daarom wordt nu gewerkt aan het formaliseren van de huidige situatie in de vorm van een Bedrijfsvoeringorganisatie (BVO). Hierbij wordt uitgegaan van een zo eenvoudig mogelijke inrichting passend bij het doel van de organisatie. Aan het principe “beleid blijft bij de gemeente” verandert er niets. Het streven is gericht op besluitvorming in december 2025 door de gemeenteraden.

Regionale samenwerking en couleur locale

Dit voorstel heeft betrekking op alle zes de gemeenten in de regio Alkmaar en vraagt om zes gelijkkluidende besluiten.

Beoogd effect

Met de keuze voor een BVO binnen een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen voor de lichtste vorm én voldaan aan de landelijke eisen die voortvloeien uit de Hervormingsagenda Jeugd. Het beleid blijft bij de gemeenten. De GISD Regio Alkmaar behartigt de belangen van de zes gemeenten op het terrein van uitvoering van de taken als bedoeld in artikel 4 van deze regeling (zie bijlage) op de onderdelen jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en leerlingenvervoer binnen het sociaal domein.

Kader

Dit voorstel heeft geen invloed op de individuele beleidsruimte van de zes gemeenten. Het beleid blijft bij de gemeenten. Daarom wordt gekozen voor een BVO, en niet voor een zwaardere variant van een Gemeenschappelijke Regeling (GR) zoals een openbaar lichaam.

Een BVO is een collegeregeling en de samenwerking ziet dan ook uitsluitend toe op de bevoegdheden en taken van het college. De colleges besluiten tot het oprichten van een BVO. Voordat dit besluit wordt genomen, wordt het ontwerp van de Gemeenschappelijke regeling GISD Regio Alkmaar aan de gemeenteraden toegezonden, zodat zij binnen acht weken een zienswijze kunnen indienen (artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen). De gemeenteraad heeft op 7 oktober 2025 besloten geen zienswijze in te dienen. Na afronding van de zienswijzeprocedure kan het college overgaan tot het treffen van de regeling GISD, mits de gemeenteraad daarvoor toestemming heeft verleend (artikel 1, vierde lid Wgr). Deze toestemming kan uitsluitend worden onthouden indien het treffen van de regeling in strijd is met het recht of het algemeen belang.

De BVO gaat aansluiten op de P&C-cyclus van de gemeenten. Daarbij worden de principes van de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) gehanteerd.

Voor de BVO wordt gebruik gemaakt van de CAO SGO (Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties). De CAO SGO is materieel gelijk aan de CAO Gemeenten. Voor de tertiaire arbeidsvoorwaarden, worden die van de gemeente Alkmaar gevolgd.

Argumenten per beslispunt

het college toestemming te verlenen tot het treffen van de regeling GISD
(Gemeenschappelijke Inkoop Sociaal Domein) Regio Alkmaar

1. Er wordt voldaan aan de belangrijkste uitgangspunten van robuustheid:

- Met het op- en inrichten van een BVO wordt de inkooporganisatie een eigen juridische identiteit.
- Het bestuur bestaat uit zes leden. De colleges wijzen elk uit hun midden een lid van het bestuur aan. De colleges wijzen tevens elk een plaatsvervangend lid uit hun midden aan, dat het lid bij afwezigheid in het bestuur kan vervangen.
- De deelnemers dragen geen bevoegdheden over aan het GISD Regio Alkmaar maar zorgen voor toereikende mandaten, volmachten en machtigingen die het GISD Regio Alkmaar nodig heeft voor de uitoefening van haar taken.
- De individuele gemeenten blijven over hun eigen beleid gaan.
- Huisvesting, bedrijfsadministratie, HRM en ICT worden nu verzorgd door respectievelijk de gemeenten Bergen, Dijk en Waard en Alkmaar. Deze taken worden niet overgeheveld naar de BVO omdat de schaal van de BVO daarvoor te klein is. Wel is het gewenst om deze taken door één gemeente uit te laten voeren, aangevuld met de taken planning & control, verbijzonderde interne controle en rechtmatigheidsverantwoording. De gemeente Alkmaar heeft aangegeven dat zij dat kan verzorgen en heeft daarvoor een kostenoverzicht opgeleverd.

2. De personele consequenties in beeld zijn:

- Voor de BVO wordt gebruik gemaakt van de CAO SGO (Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties). De CAO SGO is materieel gelijk aan de CAO Gemeenten.
- De huidige medewerkers van NORA hebben een dienstverband bij de gemeente Alkmaar.
- Als gevolg van de oprichting van de GR wijzigt de opdracht van NORA en de opgave die dit stelt aan het team niet. Een dergelijke wijziging wordt ook niet voorzien in de nabije toekomst. Behoudens dat de functienaam van de manager NORA wijzigt in die van directeur als ambtelijk eindverantwoordelijk van een GR), wijzigen de formatie en de functies (inhoudelijk) niet als gevolg van de oprichting van de GR. Daarom wordt het principe van “mens volgt werk” toegepast.
- Er is geen sociaal plan nodig voor wat betreft het aanwijzen van de functionarissen die overgaan (iedereen gaat over), noch voor de gevolgen van formatiewijziging of boventalligheid (want die zijn er niet). Medewerkers ontvangen een nieuwe arbeidsovereenkomst, met als werkgever GR GISD, waarin afspraken over CAO en personeelshandboek worden vastgelegd.

3. De gemeenteraden in de regio Alkmaar hebben de zienswijzeprocedure over de concept Gemeenschappelijke regeling GISD Regio Alkmaar, zoals bedoeld in artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, doorlopen.

Geen van de gemeenteraden heeft een zienswijze ingediend. De gemeenteraad van Dijk en Waard heeft op 7 oktober besloten geen zienswijze af te geven (raadsbesluit: Oprichten bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) voor inkoop en contractmanagement Sociaal Domein regio Alkmaar). Daarmee is de zienswijzeprocedure afgerond en zijn we toe aan de laatste formele stap: de colleges kunnen de regeling treffen na verkregen toestemming van de gemeenteraden, conform artikel 1, vierde lid Wgr. Deze toestemming kan uitsluitend worden onthouden indien het treffen van de regeling in strijd is met het recht of met het algemeen belang. Het college is van oordeel dat hiervan geen sprake is.

Kanttekeningen en risico's

- Met het in een GR onder brengen van deze taken neemt op het eerste oog de relatieve afstand tot de gemeenten toe. Dit staat echter niet in verhouding tot de noodzaak om de samenwerking robuust te maken hetgeen ook een vereiste van het Rijk is. Bovendien kent de BVO een eigen kadernota en begroting die voor zienswijzen worden voorgelegd

aan de gemeenteraden. Hiermee wordt de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden feitelijk versterkt.

- Dit voorstel heeft betrekking op alle zes de gemeenten in de regio Alkmaar en vraagt om zes gelijklopende besluiten. Mocht één van de gemeenten niet over willen gaan tot het oprichten van een BVO, dan voldoet de hele regio Alkmaar niet aan de wettelijke vereisten vanuit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Het proces zou dan opnieuw moeten plaatsvinden zonder die gemeente.

Alternatieven

1. Niets doen is geen reëel alternatief: De huidige overeenkomst voldoet niet en is ook door het Rijk ongewenst. De huidige samenwerking moet robuust worden gemaakt door gebruik te maken van één van de varianten binnen de Wgr.
2. Het enige alternatief is een andere en dus meer uitgebreide en verstrekkendere vorm binnen de Wgr zoals een openbaar lichaam. Dit is echter een “zware” vorm met meer bestuurlijke drukte en in een BVO blijft beleid het primaat van de individuele gemeenten.

Samenwerking en participatie

In het kader van participatie is de ondernemingsraad (OR) van Alkmaar geïnformeerd omdat de medewerkers die het betreft nu in dienst zijn bij de gemeente Alkmaar.

Financiën

Vooruitlopend op het besluit tot oprichting van de BVO per 1 januari 2026 zijn de extra kosten voor Dijk en Waard (structureel € 55.675 en incidenteel € 43.423) en de missende dekking ondersteunende diensten structureel € 20.000) verwerkt in de conceptbegroting 2026. Het structurele effect komt uit op € 75.675 en incidenteel op € 43.423.

Communicatie

De communicatie is vooralsnog gericht geweest op de interne organisatie. De feitelijke oprichting van het nieuwe juridische entiteit zal naast publicatie ook externe communicatie met zich meebrengen.

Uitvoering

- Na besluitvorming volgt het treffen van de regeling (collegebesluit) en de implementatie.
- De BVO wordt, met terugwerkende kracht, per 1 januari 2026 een formele, juridische entiteit.

Bijlagen, onderdeel van het besluit

1. Gemeenschappelijke Regeling GISD Regio Alkmaar
2. Raadsbesluit Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Gemeenschappelijke Inkoop Sociaal Domein Regio Alkmaar

Bijlagen ter informatie

--